

Mustafa DURMUŞ, Umut BAŞAR ve Önder ÇANGAL
“DİJİTAL ÇAĞDA YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ” KİTABI HAKKINDA

Kitap İncelemesi

Ergin ŞEN*

Geliş Tarihi: 02.03.2025 | Kabul Tarihi: 05.05.2025 | Yayın Tarihi: 30.06.2025

Durmuş, M. Başar, U. ve Çangal, Ö. (Ed.). (2024). *Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Nobel. ISBN: 978-625-371-790-2

Günümüzde; dijitalleşme, teknoloji ve yapay zekâ gibi kavramlar yaşamımızın hemen hemen her alanında yer almakta, onu etkilemektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi de bu yeni durum ve kavramlara göre şekillenmekte, konuyla ilgili çeşitli eserler ortaya konmaktadır. Bu eserlerden biri de bu tanıtım yazısına konu olan “Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi” adlı kitaptır. Bu eseri araştırmacılara ve meraklılarına tanıtmak amacıyla hazırlanan bu yazıda, dijitalleşme sürecinden bahsedildikten sonra kitabın genel olarak içeriği ile ilgili bilgi verilecektir. Ayrıca kitapta her bir yazar tarafından müstakil olarak yazılan bölümlere değinilecektir.

Eğitimde, mekân ve zaman gibi kavramlar, dijitalleşmenin sonucu olarak değişmiş, dönüşmüştür. Bu kavramların, sınırları ve sınırlılıklarının farklılaştığı görülmektedir. Sonuç olarak bu durum, eğitimin her kademesine

ve her boyutuna yansımaktadır. Bildiğimiz anlamda yüz yüze eğitimin yanı sıra dijital eğitim veya uzaktan eğitim de artık kurum, kuruluş ve kişilerin öğrenme yaşantılarının vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiştir. Göçer ve Gülbahar (2021, s. 3), teknolojik gelişmelerin sunduğu olanaklarla öğrenme ortamlarının zenginleştirilmesi sonucunda bilgi aktarımına dayalı geleneksel anlayışın yıkıldığını; bilgiye ulaşma, onu işleme ve yeniden üretip paylaşma gibi fırsatların doğduğunu belirtmektedirler.

Koronavirüs salgını, dijitalleşme sürecini önemli ölçüde hızlandırmış; gelişen teknolojik imkânlarla birlikte çevrim içi öğrenme ortamları, bazı durumlarda yüz yüze eğitimin önüne geçmiştir. Bu durumun başlıca nedenlerinden biri, dijital ortamların zaman, mekân ve katılımcı sayısı gibi yüz yüze eğitimi sınırlandıran unsurlardan büyük ölçüde etkilenmemesidir.

* Öğretmen; T. C. Millî Eğitim Bakanlığı; erginsen50@gmail.com 0009-0006-5939-0826

Bunun yanı sıra, dijital çağda dünyaya gelen bireyler için bu durum hayatın olağan akışının bir parçası olup, öğrenme ortamlarının çağdaş bireylerin ihtiyaçlarına uygun biçimde dönüşmesinin doğal bir sonucudur. Babacan ve Bayrak Cömert (2023), çalışmalarında “dijital yerliler” olarak tanımlanan günümüz öğrencilerinin dijital materyallere daha fazla yer verilmesini ve bu materyallerin beceri gelişimi amacıyla kullanılmasını talep ettiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca Çangal (2020, s. 53), internet ve bilgisayar kullanımının artması ile bireylerin teknolojiye yararlanma alışkanlıklarının da değiştiğini, akıllı telefonların yaygınlaşmasıyla sosyal medya kullanımının ve burada geçirdikleri sürelerin arttığını, kullanıcıların eğitim almak ve yeni bir dil öğrenmek gibi amaçlarla bu platformlardan yararlandıklarını ifade etmiştir.

Dijitalleşme, günümüzde bu değişimlere bağlı biçimde hız kazanmış ve önemini artırmıştır. Söz konusu dönüşüm süreci kesintisiz bir şekilde devam etmektedir. Salgın döneminde gündeme gelen ve yaygınlaşan uzaktan eğitim ile hibrit eğitim uygulamaları, salgın sonrasında da belirli ölçüde kalıcılığını ve önemini sürdürmüştür. Bu bağlamda, yabancılara Türkçe öğretimi özelinde de dijitalleşme, genel eğilimle uyumlu olarak dikkat çekici bir biçimde önem kazanmıştır. Alandaki çalışma ve uygulamaların gözle görülür bir artış eğilimine girdiği gözlemlenmektedir. Şimşek’e (2023, s. 25) göre, Türkçe öğretimi farklı metin yapıları aracılığıyla öğrencilere geniş bir materyal dünyası sunduğundan teknolojik araçlarla bunun desteklenecek şekilde yapılandırılması çok önemlidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde de dijitalleşme sürecinin çalışma ve uygulamalarla sürdürülmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, “Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi” adlı eser, alana katkı sunmayı amaçlayan; dijitalleşme sürecine yönelik çeşitli öneriler içeren kapsamlı ve nitelikli bir çalışmadır. Eserde, farklı akademisyenlerin çeşitli bakış açılarıyla kaleme aldıkları yazılar ve yaklaşımlar bir araya getirilmiştir.

İki ana kısım ve on dokuz bağımsız bölümden oluşan “Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi” kitabının ilk kısmı “Dijitalleşen Yabancı Dil Öğretimi” başlığını taşımakta ve bu kısımda yedi bölüm bulunmaktadır. Burada bahsedilenler teknolojinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimine etkileri ve bu alana getirdiği yenilikler olarak değerlendirilebilir. İkinci kısım “Dijitalleşmenin Etkisinde Yabancılara Türkçe Öğretimi” başlığını taşımakta ve bu kısımda da toplam on iki bölüm yer almaktadır. Söz konusu ikinci kısımda ise dijitalleşmenin yabancılara Türkçe öğretimi açısından işlendiği görülmektedir. Ayrıca kitapta yabancılara Türkçe öğretiminde dijital araçlardan nasıl faydalanılacağı üzerinde durulmaktadır. Çalışmada genel olarak yabancı dil öğretimi odağında teknoloji, dijitalleşme ve yapay zekâ temalarına yoğunlaşan yazılar görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimin yanı sıra ikinci dil öğretimi de yine başlıklarda ve içeriklerde bazı yazarlar tarafından ele alınmıştır.

Kitapta “Ön Söz” başlığı altında dijitalleşme konusunun ele alındığı ve özellikle yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında dijitalleşmenin değerlendirildiği bir bölüm yer almaktadır. Aynı zamanda, kitapla ilgili genel bir değerlendirmenin yapıldığı bu bölümde, eserin içeriğine dair bilgilere de yer verilmektedir.

Kitabın ilk kısmında, teknolojik gelişmelerin sağladığı olanaklarla yabancı dil öğretimindeki yenilik ve gelişmeler genel olarak ele alınmıştır. İkinci kısmın ilk kısma göre daha kapsamlı

olduğu ve Türkçenin yabancılara öğretiminin dijitalleşme bağlamında ele alındığı görülmektedir. Bu bölümde, yabancılara Türkçe öğretiminin “entelektüel kökenine” odaklanan yazılardan, yapay zekâ konusunu ele alan bölümlere; bloglar ve dijital hikâyeler ile çeşitli dijital platformlara; ayrıca “postdijital” bir bakış açısıyla yabancılara Türkçe öğretiminde “öğreticilerin rol ve gereksinimlerini” irdeleyen çalışmalara kadar uzanan geniş bir yelpazede, farklı yazarlar tarafından müstakil yazılar kaleme alınmıştır.

Eserin sonunda, bütün bölümlerin yazarlarının özgeçmişleri ile iletişim bilgileri yer almaktadır. Kitabın başında bölüm isimleri ve yazarlarının ORCID numaraları ile verilmesi, kitabın sonunda da yazarların özgeçmişlerinin bulunması okuyucular ve meraklıları için faydalı olmuştur.

Kitabın “Dijitalleşen Yabancı Dil Öğretimi” başlıklı birinci kısmındaki yedi bölüme sırasıyla değinmek yerinde olacaktır. Bu bölümdeki ilk çalışma “Yabancı Dil Öğretiminde Tekno-Pedagojik İçerik Bilgisi” (s. 3-29) adlı bölümdür ve Sinem Doğan tarafından hazırlanmıştır. Bu bölümde teknolojik, pedagojik ve içerik bilgileri (TPİB) ele alınmış, eğitim ortamlarındaki uygulamalar üzerinde durulmuş, kuramlar etrafında öneri ve değerlendirmeler yapılmıştır.

“Yabancı Dil Öğretiminde Dijital Dönüşüm: Öğrenim-Öğretim-Değerlendirme” (s. 31-67) adlı ikinci bölüm Ahmet Aycan tarafından kaleme alınmıştır. Yazıda, dijital dönüşüm süreci ele alınarak medya ve dijital okuryazarlık gibi konular tartışılmakta, dijitalleşmenin öğrenim sürecine olumlu-olumsuz etkileri üzerinde durulmaktadır. Süreçteki öğretici rolü, dil eğitiminde kullanılması gereken yöntem ve teknikler dijital dönüşüm bağlamında konu edilmekte; dijitalleşme, değerlendirme ve geri bildirim bağlamları işlenmektedir. Dijital dönüşümün geleceğinin tartışıldığı sonuç bölümüyle yazı bitirilmektedir.

Kitlesel Açık Çevrim İçi Kurslar ve Yabancı/İkinci Dil Öğretimi” (s. 69-88) adlı üçüncü bölüm Tuba Demirkol tarafından oluşturulmuştur. Yazıda Kitlesel Açık Çevrim İçi Kurslar/Dersler açıklanmakta, teorik alt yapı ele alınmaktadır. Yazıda İngilizce ve Türkçe literatüre dayanarak “Kitlesel Açık Çevrim İçi Kurslar/Dersler” için KAÇDD kısaltması tercih edilmektedir. Çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi uygulamaları bağlamında KAÇDD’ye değinilmekte, yine bu bağlamdaki özelliklerine dair çıkarımlarda ve önerilerde bulunmaktadır. Farklı dil becerilerinin öğretimi, öğrenci deneyimleri, ölçme ve değerlendirme konuları KAÇDD odağında ele alınıp işlenmektedir.

“Yapay Zekâ Uygulamalarıyla Yabancı Dil Öğretimi” (s. 89-121) başlıklı bölüm, Mehmet Barış Horzum, Yasin Üngören ve Elif Bozyiğit tarafından yazılmıştır. Bu bölümde yapay zekâ kavramının doğuşu ve tanımı üzerinde durulmakta, bu konuda yapılan tartışmalara yer verilmektedir. Yapay zekâ alanındaki gelişmelerin eğitime yansımaları, yabancılara Türkçe öğretimi özelinde önerilen uygulamaların araştırmalarda nasıl yer bulduğu, yapay zekânın faydaları ve sınırlılıkları üzerinde durulmaktadır. Yapay zekâ hakkında genel tartışmalara ve önerilere yer verilen yazıda, dil öğretiminde yapay zekânın fayda ve sınırlılıklarına değinilmekte, yapay zekânın geleceğine dair değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Dilek Kocayanak tarafından hazırlanan kitabın beşinci bölümü “Yabancı/İkinci Dil Öğretimi Referans Metinlerinde Teknoloji ve Dil Öğretimi” (s. 123-168) adını taşımaktadır. Bu

bölümde, yabancı dil öğretimi ve standartlaşma konusu tartışılmakta, bu bağlamda “Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, Ankara Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı ve Türkiye Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” gibi referans metin ve başvuru kaynakları üzerinde durulmaktadır. Son olarak bu metinler teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme bağlamında dil öğretimi açısından değerlendirilmektedir.

“Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Dijitalleşme Sürecinde Özel Bir Kavram: Öğreticiler İçin Hareket Alanı” (s. 169-190) adlı kitap bölümü Ezgi İnal tarafından kaleme alınmıştır. Bu bölümde çağımızda dijitalleşme ve dil öğretimi özelinde yabancılar Türkçe öğretimi konusunda öğreticilerin dijital yetkinlikleri ve mesleki bilgilerinin harmanlanması gerekliliği tartışılmıştır. Bölümde, Roth ve arkadaşları tarafından (2001’den aktaran İnal, 2024 s. 170) “Öğreticiler için Hareket Alanı (Spielraum für Lehrkräfte)” olarak geçen kavram irdelenmekte, ders tasarım sürecine yönelik tavsiyelerde bulunmaktadır. Yazar, öğreticilerin dijitalleşme karşısındaki konumlarından yola çıkarak hareket alanlarının genişletilmesi vurgusu yaparak ilgili stratejilerin önemine dikkat çekmektedir.

“Yabancı/İkinci Dil Öğretiminde Dijital Ölçme-Değerlendirme” (s. 191-219) adlı bölüm, Perihan Gülce Özkaya tarafından yazılmıştır. Dijitalleşmenin sonucu olarak günümüzde ölçme ve değerlendirme araçlarının da değiştiği, buna binaen söz konusu araçların nasıl kullanılacağı açıklanmaktadır. Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlardan hareketle dijitalleşmenin önemine vurgu yapılan yazıda, dijital araçların ne şekilde seçileceği etik ve güvenlik bağlamları çerçevesinde anlatılmaktadır. Çevrim içi sınav platformları, dil öğrenme uygulamaları, temel dil becerileri vb. yönelik uygulamalar, araçlar ve etkinlikler yine bölüm konuları arasında sıralanabilir. Ayrıca yazının sonunda kaynakçanın ardından “Dijital Ölçme Aracı Oluşturmak Amacıyla Erişilebilecek Adresler” listesi yer almaktadır.

Kitabın “Dijitalleşmenin Etkisinde Yabancılar Türkçe Öğretimi” isimli ikinci kısmında on iki bağımsız bölüm vardır. Bunlardan ilki “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dijitalleşmenin Entelektüel Kökeni” (s. 223-235) adlı bölümdür ve Namık Alagöz ve Hülya Pilancı tarafından hazırlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi alanında dijitalleşmenin entelektüel ağıнын belirlenmesi, izlenmesi ve haritalanması hedeflenen çalışmada; dijital çalışmalar ve yararlanılan kaynaklar bir arada ele alınmış, analiz konusunda yine teknolojiye başvurulmuş, TR Dizin alt yapısı kullanılmıştır. Yazarlar tarafından yabancılar Türkçe öğretiminin entelektüel kökleri ve buna bağlı bilimsel gelişimi irdelenen çalışmada, alanın geleceğine yönelik stratejilerin oluşturulmasına katkı sağlama hedefi taşıdığı dile getirilmektedir.

“Koronavirüs Salgınının Yabancılar Türkçe Öğretimi Faaliyetlerine Etkisi” (s. 237-248) adlı bölüm Mustafa Durmuş ve Umut Başar tarafından yazılmıştır. Koronavirüs salgınının ülkeleri ve eğitim ortamlarını nasıl etkilediği anlatılarak giriş yapılan yazıya Türkiye’deki durumun bir betimlemesi yapılarak devam edilmiştir. Bölümde yabancılar Türkçe öğretimindeki dijitalleşme süreçlerine değinilmiş, bu süreçlerin güçlü ve zayıf tarafları tartışılmış ve son olarak da alanın dijitalleşmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

“Yabancılar Türkçe Öğretiminde Medya ve Dijital Okuryazarlık Becerileri” (s. 249-277) adlı bölüm, Burak Sözer tarafından oluşturulmuştur. Çalışmada, dil öğretiminde medya kullanımı ve dijital okuryazarlık becerileri alan yazından hareketle işlenmiş, bu konuda çeşitli öneri ve

değerlendirmelerde bulunulmuş, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilecek bir medya ve dijital okuryazarlık izlencesi önerisinde bulunulmuştur. Sunulan programla dijital medya ve okuryazarlık becerileri ile yabancılara Türkçe öğretimi harmanlanmış, gelecekteki çalışmalara bu açıdan ışık tutmak amaçlanmıştır.

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Artırılmış Gerçeklikten Yararlanma” (s. 279-306) adlı bölüm Mehmet Emre Çelik tarafından yazılmıştır. Bu bölümde teknolojinin eğitim ortamlarında kullanımı konusu ele alındıktan sonra artırılmış gerçeklik tanımlanmış ve uygulamaların yabancılara Türkçe öğretimi odağında nasıl kullanılacağı, onlardan ne şekilde faydalanılacağı tartışılmıştır. Bunun yanında dil öğretimi ve teknolojinin işlevi ile artırılmış gerçeklik türleri ele alınmıştır. Bunların avantaj ve dezavantajları üzerinde durularak sınıf ortamında ve ders dışındaki uygulamalardan bahsedilmiş, süreçte karşılaşılan zorluklara değinildikten sonra da çözüm önerileri getirilmiştir.

“Dijital Araçların Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Dil Becerilerini Geliştirmede Rolü” (s. 307-327) adlı bölüm Önder Çangal tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada öğretmen merkezli geleneksel dil öğretiminin çağımızın koşullarına uygun değişerek öğrenci merkezli hâle gelişi üzerine teknoloji etkisi vurgulandıktan sonra öğretici ve öğrencilerin dijital yeterliliklerinin geliştirilmesinin önemi anlatılmıştır. Dijital araçların yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil becerilerini geliştirmeleri üzerindeki katkıları ele alınmıştır.

“Blogosferde Yabancılara Türkçe Öğretimi: Bir Öğrenme-Öğretme Aracı Olarak Bloglar” (s. 329-350) adlı çalışma Gürkan Moralı tarafından hazırlanmıştır. Çalışmada bloglar hakkında genel bilgi verildikten sonra bloglarla ilgili teorik bilgilere (ne olduğu, türleri vb.) değinilmiş, blog kavramının tanımı yapılarak teknik özellikleri anlatılmıştır. Bu bilgilerden sonra da yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında blogların öğrenme ve öğretme aracı olarak nasıl kullanılacağı tartışılmıştır.

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâyelerin Kullanımı” (s. 351-383) adlı çalışma Kübra Şengül tarafından kaleme alınmıştır. Çalışmada önce dijital hikâyelerle ilgili kuramsal bilgiler verilmiş, sonrasında dijital hikâye anlatımında kullanılabilecek araçlar tanıtılmıştır. Dijital hikâyelerin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımının avantajları üzerinde durulmuş, süreçte karşılaşılan zorluklar tartışılmıştır.

“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisini Geliştirmeye Yönelik Dijital İçerik Araçları” (s. 385-415) adlı çalışma Yusuf Günaydın ve Gökçe Türkmen tarafından oluşturulmuştur. Dijital içerik araçlarının dil öğretiminde kullanımının anlatıldığı çalışmada; bilgisayar, mobil destekli sözcük öğretimi ile sanal ve artırılmış gerçeklik teknolojileriyle sözcük öğretimi konuları ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Sözcük bilgisini geliştirmek amacıyla başvuru alan dijital uygulamalara ve içerik araçlarına çalışmada yer verildiği görülmektedir. Çağdaş dil öğretim sürecinde dijital araçların önemi vurgulanırken gelecekte de bu araçların sözcük öğretimindeki önemi üzerinde durulmuştur.

“Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Yaygın Okuma Kaynakları” (s. 417-466) adlı çalışma İrem Oyar Uzun tarafından yazılmıştır. Çalışmanın başında teknolojik

gelişmelerden, koronavirüs salgınından, salgınla birlikte yaygınlaşan uzaktan eğitimden ve dijital gelişmelerin web araçlarını eğitim ortamlarında yaygınlaştırmasından bahsedilmiştir. Daha sonra yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma ve yaygın okuma başlıkları ele alınmıştır. Öğreticiler için dijital yaygın okuma kaynakları (canva, padlet vb.) ile öğrenciler için dijital yaygın okuma kaynakları (youtube, rosetta stone vb.) sıralanmıştır.

“Yabancılar için Geliştirilmiş Dijital Türkçe Öğretimi Platformları” (s. 467-498) adlı çalışma Betül Göktaş tarafından hazırlanmıştır. Çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapan platformlar üzerinde durulmaktadır ve bu platformların (Türkçe Öğretim Portalı, Ana Dil Türkçe, Türkçe Öğreniyorum, 3 Dakikada Türkçe vb.) tanıtımının yanında, temel dil becerilerinin geliştirilmesi, dil bilgisi öğretimi, sesletim ve söz varlığı gibi alanlara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında katkısından bahsedilmektedir.

“Yabancılar Türkçe Öğretiminde Mikro Öğrenme Ortamında Çoklu Ortam Öğrenme İlkelerinin Kullanımı” (s. 499-531) adlı çalışma Alp Kaan Kılınç ve Güldem Alev Özkök tarafından yazılmıştır. Çalışmada çoklu ortam öğrenme ilkeleri yabancı dil öğretimi bağlamında konu edilmiş, argüman öğretimine dönük olarak da mikro çoklu ortam görevlerinin sekiz çoklu ortam tasarım ilkesine göre geliştirilmesi hedeflenmiştir. Böylece yabancı dil öğretiminde çoklu ortam tasarımı konusunda rehber olabilecek bir çerçeve ortaya konmak istenmiştir.

“Postdijital Bakış Açısına Göre Yabancılar Türkçe Öğreticilerinin Rol ve Gereksinimleri” (s. 533-555) adlı çalışma, Murat Şengül tarafından hazırlanmıştır. Çalışmada dijital dil öğretimi ve gelişim süreci ele alınmış, öğretici rolleri üzerinde durularak bu rollerin sürdürülebilirliği tartışılmış, bu bağlamda yabancılar Türkçe öğreticilerinde olması gereken yeterlilikler ve yetkinliklere yer verilmiş, son olarak da gelecekteki dil öğretimi faaliyetleri konusuna değinilmiştir.

Teknolojik gelişmeler her geçen gün ilerlemekte ve güncellenmektedir. Eğitimciler tarafından bu durumun yakından takip edilmesi, değişim ve gelişmelerin eğitim ortamlarına aktarılması önem arz etmektedir. “Dijital Çağda Yabancılar Türkçe Öğretimi” adlı eser de kendi alanında bu gayeye hizmet etme hedefi taşımaktadır. Kitabın yabancılar Türkçe öğretimi alanında dijitalleşme konusunda derli toplu bir eser olması bakımından değerli olduğu düşünülmektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmaların kaynaklarından birini teşkil edeceğini söylemek de yanlış olmayacaktır. Eserin bu bağlamda amacına ulaştığı belirtilmelidir. Alan yazına katkı sağlayan bu esere benzer ve onu tamamlayıcı çalışmaların yapılması büyük önem taşımaktadır. Editörler tarafından da ön sözde bu durum ifade edilmiş, kitabın alan yazında bir farkındalık yaratmasının beklendiği belirtilmiştir. Son tahlilde kitapta yabancılar Türkçe öğretimi alanında uzman yazarlar tarafından kaleme alınan dijitalleşme temasındaki yazılar, alan yazınına katkı sunmakta, kitap amacına hizmet etmektedir.

Kaynakça

- Babacan, G. ve Bayrak Cömert, Ö. (2023). Dijitalleşme ile yabancılara Türkçe öğretiminde değişen öğrenci profili ve öğrenme alışkanlıkları. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi (UTÖAD)*, 3(1), 13-31.
- Çangal, Ö. (2020). Yabancılara Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımının yazma becerisine yönelik öğrenci görüşleri. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (Sonbahar Özel Sayı), 52-61.
- Durmuş, M. Başar, U. ve Çangal, Ö. (Ed.). (2024). *Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Nobel. ISBN: 978-625-371-790-2
- Göçer, A. ve Gülbahar, Y. (2021). Eğitimde değişim ve dönüşüm. A. Göçer (Ed.), *Türkçenin uzaktan öğretimi ve öğrenimi* içinde (s. 1-23). Pegem Akademi Yayıncılık.
- İnal, E. (2024). Yabancı/ikinci dil öğretiminde dijitalleşme sürecinde özel bir kavram: Öğreticiler için hareket alanı. M. Durmuş, U. Başar ve Ö. Çangal. (Ed.), *Dijital çağda yabancılara Türkçe öğretimi* içinde (s. 169-190). Nobel.
- Roth, W. M., Lawless, V. & Masciotra, D. (2001). Spielraum and Teaching. *Curriculum Inquiry*, 31(2), 183-207.
- Şimşek, N. D. (2023). Türkçe öğretimi ve teknoloji kullanımı. S. Aslan (Ed.), *Teknolojik yaklaşımlara dayalı Türkçe öğretimi* içinde (s. 1-33). Pegem Akademi Yayıncılık.